

[Undervisningsministeren.]

Da jeg i min Ungdom hørte dette Ord, sagde jeg: Det var godt sagt, det var rigtigt. Jeg har ofte anvendt det paa mig selv og andre, f. Eks. naar man kritiserede min Maade at tale paa eller andre Ting, jeg gjorde, saa sagde jeg: Saa maler jeg, saa taler jeg, thi „så roar“ det mig at tale. Det er der ikke noget at sige til. Jeg skal ikke stille mig selv frem som noget særligt; men det maa enhver, der føler sig som lidt af en Personlighed, have Lov til. Det er kun Udtryk for Kunstnerens Individualitet, for hans personlige Suverænetetsfølelse, og det maa enhver Kunstner have.

Jeg traf forleden Dag tilfældigt, da jeg sad og bladede efter noget andet i Grundtvigs Skrifter — en Mand, som det ærede Medlem vist nok ligesom jeg sætter megen Pris paa — en Udtalelse, der gaar i ganske samme Retning. Den er over 100 Aar gammel, og den staar i Fortalen til hans berømte Digt „Nyaarsmorgen“, hvor Grundtvig siger, at

„saa meget ved man dog vist om Poeterne“ — og han taler ogsaa om sig selv i denne Sammenhæng — „at det er Folk, som gør med Liv og Sjæl, hvad der er deres Lyst, men derfor ogsaa nødvendig andet.“

Det er rigtigt. Er Kunstneren ikke fuldkommen brændende optaget af det, han skal have ud, saa duer han ikke. Det skal man ikke bebrejde Kunstneren.

Jeg tror, det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch forleden Dag slog Hovedet paa Sømmet, da han overfor det ærede Medlem Hr. Vanggaards Tale sagde, at den vilde have været meget mere paa sin Plads for 10 Aar siden. Jeg siger ikke noget om, at den er kommet nu, men den havde været mere paa sin Plads, hvis den var kommet for 10 Aar siden. Det hænger sammen med, at vi lever i en Omvæltningens, en Omflytningens Tid. Hele Verden holder Flyttedag. Vi er alle i den store Flytteomnibus, alting, alle Institutioner, alle Ideer og Forestillinger i Nutiden. Det er slet ikke saa behageligt at flytte. Der er meget Roderi, der følger med, mange Ubehageligheder følger med hele Verdens Flytning fra en gammel Tilstand over til en ny, og under alt det kommer ogsaa Kunsten i Smeltediglen. Det kan ikke være anderledes.

Enhver Generation har en Stræben efter at bryde stivnede Former fra tidligere Tid og selv prøve noget, selv erfare sig frem, eksperimentere sig frem. Jeg priser Nutiden for, at den i Modsætning til Fortiden ofte ser med en vis Velvillie, en vis Forstaaelse paa alt det nye. I Fortiden var det anderledes. Enhver ny Tanke har jo mødt den voldsomste Modstand, nu ser vi mildere, mere forstaaende paa alt det nye, som er i Færd med at bane sig frem, og det priser jeg Nutiden for.

Jeg tror ikke, Staten skal være Censor, det egner Staten sig ikke til. Jeg tror ikke, Staten ved Uddeling af Bevillinger, Stipendier o. s. v. skal prøve paa at censurere. Der er kun een Censor, der duer, det er Tiden; den skal nok gøre sin Gerning. Den lader blive staaende, hvad der fortjener at staa. Det er forholdsvis lidt — naar vi tager det i Aarhundreder eller Aartusinder, er det meget lidt —, der bliver staaende, alt det andet forsvinder. Vi kan ganske roligt lade Tiden gøre sin Gerning.

Men dermed hænger det saa ogsaa sammen, at man ikke, som det ærede Medlem Hr. Vanggaard gjorde, kan sammenligne Nutidens Malerkunst, Nutidens Malere og deres Værker med dem, der malede for 30—40 Aar siden, og saa sige: Se, de kunde male, hvad kan vi nu? Thi hvad vi har bevaret, hvad vi husker og ser fra for 30—40—50 Aar siden, er jo kun en ganske lille Brøkdæl af det, der blev malet den Gang. Der bliver malet meget Bras nu, der er meget til Bananvognene, som det ærede Medlem talte om, men det var der sandelig ogsaa for 30—40 eller for 80—90 Aar siden; det kender vi blot ikke noget til.

Derfor kan vi heller ikke sammenligne Priserne, det er ogsaa en ensidig Uretfærdighed, for vi ved jo nok, hvad de nu anerkendte gamle Mesterværker koster, men hvad kostede de, da Kunstnerne var unge, uansete og ukendte? Der er fundet Mesterværker omkring i Marskandiserbutikker og mange andre Steder, som Mestrene næsten intet har faaet for, nu er de oppe i Millionpriser.

Lad os se historisk paa det, saa bliver man ikke ensidig, saa overdriver man ikke, som det forekommer mig, det ærede Medlem gjorde. Lad os drage en Sammenligning med andre aandelige Omraader, Litteratur, Musik, Videnskab. Ser vi ikke altid dér, at